

UCHWAŁA

Dnia 1 października 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jarosław Duś

protokolant: Renata Szczegot

po rozpoznaniu na posiedzeniu w dniu 1 października 2020 r. wniosku K. S. o podjęcie uchwały w przedmiocie zezwolenia na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej prokuratora Prokuratury Rejonowej w G. D. S. za czyny z art. 216 § 1 k.k. oraz art. 217 § 1 k.k. w zw. z art. 157 § 2 k.k.

uchwalił:

I. powyższy wniosek uwzględnić i zezwolić na pociągnięcie prokurator D. S. do odpowiedzialności karnej za to, że:

a. w okresie od 20 listopada 2015 r. do 15 maja 2016 r. w D. znieważała pokrzywdzonego K. S., w tym poprzez środki komunikacji bezpośredniej, tj. telefon i w jego obecności, używając słów powszechnie uznawanych za wulgarne i obelżywe, tj. o **czyn z art. 216 § 1 k.k.**;

b. w dniu 1 marca 2016 r. w S. przy ul. F., wielokrotnie uderzała K. S. po głowie i podrapała, czym naruszyła jego nietykalność cielesną oraz czym spowodowała naruszenie czynności narządu ciała lub rozstrój zdrowia trwający nie dłużej niż 7 dni, tj. o **czyn z art. 217 § 1 k.k. w zw. z art. 157 § 2 k.k.**;

II. kosztami postępowania obciążyć Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

Sąd Najwyższy – Izba Dyscyplinarna w dniu 8 września 2020 r. podjął uchwałę, którą uchylił zaskarżoną uchwałę Sądu Dyscyplinarnego przy Prokuratorze Generalnym z dnia 3 marca 2020 r. i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Najwyższemu - Izbie Dyscyplinarnej.

Wnioskiem z dnia 25 września 2018 r. pełnomocnik K. S. - adwokat Ł. M. wniósł o wyrażenie zgody na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej D. S. – prokuratora Prokuratury Rejonowej w G., za przestępstwa kwalifikowane z art. 216 § 1 k.k. oraz art. 217 § 1 k.k. w zw. z art. 157 § 2 k.k.

Sąd Najwyższy w ramach postępowania delibacyjnego ustalił następujące okoliczności stanu faktycznego.

D. S. jest prokuratorem Prokuratury Rejonowej w G., Działu do spraw Wojskowych. W dniu 20 sierpnia 2011 r. zawarła związek małżeński z K. S., z którego mają dwoje małoletnich dzieci. Od 2013 r. nastąpił rozkład związku, co skutkowało złożeniem przez D. S. w dniu 7 grudnia 2015 r. pozwu rozwodowego. Pomiędzy małżonkami dochodziło do kłótni, których przebieg rejestrował K. S.

W dniu 1 kwietnia 2016 r. K. S. złożył zawiadomienie o przestępstwie dotyczące czynów z art. 216 § 1 k.k. oraz art. 217 § 1 k.k. popełnionych przez D. S. Prokurator Prokuratury Rejonowej w K. postanowieniem z dnia 10 czerwca 2016 r. odmówił wszczęcia śledztwa w przedmiotowej sprawie wobec stwierdzenia, iż czyny należą do przestępstw ściganych z oskarżenia prywatnego i jednocześnie brak jest interesu społecznego w objęciu ich ściganiem z urzędu. K. S. w dniu 20 lipca 2016 r. złożył zażalenie na ww. postanowienie. Postanowieniem z dnia 8 listopada 2016 r. Sąd Rejonowy w W. nie uwzględnił zażalenia K. S. i utrzymał w mocy postanowienie o odmowie wszczęcia śledztwa odnośnie czynów wskazanych w punktach 1 - 7 postanowienia prokuratora, natomiast co do czynów z art. 216 § 1 k.k. i art. 217 § 1 k.k., opisanych w punktach 8 i 9 postanowienia prokuratora o odmowie wszczęcia postępowania - Sąd wskazał, że zażalenie winien rozpoznać

prokurator nadrzędny, gdyż są to czyny ścigane z oskarżenia prywatnego (akta sprawy sygn. II K (...), tom I, k. 176 - 183).

Prokurator Prokuratury Okręgowej w G., w dniu 13 grudnia 2016 r., w wyniku rozpoznania w trybie art. 459 § 1 k.p.k. i art. 465 § 1 i 2 k.p.k., zażalenia K. S., utrzymał w mocy zaskarżone postanowienie o odmowie wszczęcia śledztwa z dnia 10 czerwca 2016 roku, obejmujące czyny wskazane we wniosku o zezwolenie na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej D. S., dzieląc w pełni stanowisko wyrażone przez prokuratora Prokuratury Rejonowej w K. w zaskarżonej decyzji z uwagi na fakt, że brak jest interesu społecznego w objęciu ściganiem przestępstw prywatnoskargowych. Ponadto, wskazał, iż pokrzywdzony może wnieść prywatny akt oskarżenia (akta sprawy sygn. II K (...), tom I, k. 184 - 185).

6 kwietnia 2017 r. do Sądu Rejonowego w W. wpłynął, datowany na 31 marca 2017 r., prywatny akt oskarżenia przeciwko D. S. o przestępstwa z art. 216 § 1 k.k. i art. 217 § 1 k.k. w zw. z art. 157 § 2 k.k. wraz z wnioskiem o powołanie kuratora, złożony w imieniu K. S. i jego małoletniego syna M. S. (akta sprawy sygn. II K (...), tom I, k. 2 - 3).

Sąd Rejonowy w W. w sprawie o sygn. akt II K (...) wezwał do uzupełnienia braków formalnych w zakresie konieczności uzyskania zezwolenia władzy, od którego ustawa uzależnia ściganie. Pokrzywdzony pomimo prawidłowego doręczenia wezwania w dniu 21 września 2018 r. nie poinformował sądu o żadnej czynności mającej na celu uzupełnienie aktu oskarżenia. Wobec powyższego, Sąd Rejonowy w W. postanowieniem z dnia 7 listopada 2018 r. na podstawie art. 30 § 1 k.p.k., art. 120 § 1 i 2 k.p.k. oraz art. 17 § 1 pkt 10 k.p.k. uznał prywatny akt oskarżenia za bezskuteczny i umorzył postępowanie w sprawie. Postanowienie jest prawomocne.

Na podstawie wniosku z dnia 25 września 2018 r. przed Sądem Dyscyplinarnym przy Prokuratorze Generalnym toczyło się postępowanie w sprawie zezwolenia na pociągnięcie prokuratora D. S. do odpowiedzialności karnej. Uchwałą z dnia 8 stycznia 2019 r., w sprawie o sygn. akt PK I SD (...) – Sąd

Dyscyplinarny przy Prokuratorze Generalnym odmówił zezwolenia na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej prokurator D. S. za czyny polegające na tym, że:

1. w okresie od 20 listopada 2015 r. do 15 maja 2016 r. w D. i w innych miejscowościach znieważała pokrzywdzonego K. S., w tym poprzez środki komunikacji bezpośredniej, tj. telefon i w jego obecności, używając słów powszechnie uznawanych za wulgarne i obelżywe, tj. o czyn z art. 216 § 1 k.k.,
2. w dniu 1 marca 2016 r. w S., ul. F., wielokrotnie uderzała K. S. po głowie i podrapała, czym naruszyła jego nietykalność cielesną oraz czym spowodowała naruszenie czynności narządu ciała lub rozstrój zdrowia trwający nie dłużej niż 7 dni, tj. o czyn z art. 217 § 1 k.k. w zw. z art. 157 § 2 k.k.

Zażalenie na powyższą uchwałę wniósł K. S., zaskarżając ją w całości. W konkluzji wniósł o jej uchylenie i uwzględnienie wniosku o zezwolenie na pociągnięcie prokurator D. S. do odpowiedzialności karnej.

Zażalenie na uchwałę wywiódł ponadto pełnomocnik K. S. adwokat Ł. M., zaskarżając ją w całości, zarzucając naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 135 § 5 i 6 ustawy Prawo o prokuraturze, polegające na ich błędnej wykładni, poprzez przyjęcie, iż dowodem koniecznym do rozpoznania wniosku o pociągnięcie prokuratora do odpowiedzialności karnej a zarazem ustalenia, iż zachodzi dostatecznie uzasadnione podejrzenie popełnienia przestępstwa jest subsydiarny akt oskarżenia w sytuacji, gdy z normy zawartej we wskazanych przepisach wynika, że Sąd Dyscyplinarny orzeka na podstawie wniosku i dowodów załączonych przez wnioskodawcę.

Sąd Najwyższy uchwałą z dnia 17 lipca 2019 r., sygn. akt I Do 17/19, uchylił zaskarżoną uchwałę z dnia 8 stycznia 2019 r. i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Dyscyplinarnemu przy Prokuratorze Generalnym.

Sąd Dyscyplinarny przy Prokuratorze Generalnym uchwałą z dnia 3 marca 2020 r., sygn. akt PK I SD (...) ponownie odmówił zezwolenia na pociągnięcie prokurator D. S. do odpowiedzialności karnej za wskazane we wniosku czyny.

Zażalenie na tą ostatnią uchwałę wniósł K. S., zaskarżając ją w całości, na podstawie art. 135 § 5 i 8 w zw. z art. 171 pkt 1 ustawy Prawo o prokuraturze w zw. z art. 438 pkt 2 - 3 k.p.k. zarzucił uchwale obrazę przepisów postępowania i błąd w ustaleniach faktycznych, które miały wpływ na treść orzeczenia. K. S. w złożonym zażaleniu wniósł o uchylenie uchwały w całości i zezwolenie na pociągnięcie prokurator D. S. do odpowiedzialności karnej.

Uchwałą z dnia 8 września 2020 r. Sąd Najwyższy uchylił zaskarżoną uchwałę z dnia 3 marca 2020 r. podjętą przez Sąd Dyscyplinarny przy Prokuratorze Generalnym z powodu wydania jej z obrazą art. 439 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 171 pkt 1 ustawy Prawo o prokuraturze i przekazał sprawę do rozpoznania Sądowi Najwyższemu – Izbie Dyscyplinarnej zgodnie z właściwością.

Zdarzenia będące przedmiotem niniejszego postępowania wyniknęły z głębokiego kryzysu małżeńskiego. D. i K. S. pozostawali małżeństwem, 23 maja 2018 r. Sąd Okręgowy w G. rozwiązał związek małżeński wymienionych przez rozwód z winy powódki D. S. (sygn. akt II C (...)).

Oględziny płyty CD znajdującej się w aktach sprawy sygn. II K (...), tom I, k. 139 pozwoliły ustalić przebieg zdarzeń będących przedmiotem postępowania w punkcie I, w szczególności, że D. S. używała wulgaryzmów oraz pejoratywnych określeń skierowanych do wnioskodawcy (plik oznaczony „(...)” zawarty w folderze 2016_01_17, plik oznaczony „(...)” zawarty w folderze 2016_01_13, plik oznaczony „(...)” zawarty w folderze 2016_03_01).

Uzyskany materiał dowodowy w postaci dokumentu obdukcji lekarskiej z dnia 4 marca 2016 r. (akta sprawy sygn. II K (...), tom I, k. 138) z którego treści wynika, że wnioskodawca doznał zejściowego zasinienia okolicy skroniowej prawej z nieznacznym obrzękiem zadrapania okolicy guza czołowego długości ok. 4 cm okolicy skroniowej prawej długości ok. 1 cm, pozwala przyjąć, że w dniu 1 marca 2016 r. w S. przy ul. F., D. S. wielokrotnie uderzała K. S. po głowie i podrapała, czym naruszyła jego nietykalność cielesną oraz czym spowodowała naruszenie czynności narządu ciała lub rozstrój zdrowia trwający nie dłużej niż 7 dni.

Sąd Najwyższy stwierdził co następuje.

Dokonując oceny przedstawionych w aktach dowodów, mających wskazywać na dostatecznie uzasadnione podejrzenie popełnienia przez prokurator D.S. przestępstw, Sąd Najwyższy uczynił to z zastosowaniem reguł przewidzianych w art. 7 k.p.k.

W pierwszym rzędzie przypomnieć należy, że istotą postępowania delibacyjnego nie jest dokonanie prawnokarnej oceny zdarzenia będącego przedmiotem postępowania karnego, czy to co do popełnienia przez prokuratora przestępstwa, czy choćby tylko co do zasadności wniesienia oskarżenia. Sąd dyscyplinarny bada czy prowadzone postępowanie nie stanowi próby wpłynięcia na niezależność prokuratora i czy zgromadzone w jego toku dowody dostatecznie uzasadniają podejrzenie, że prokurator ten popełnił przestępstwo.

W dniu 14 lutego 2020 r. weszła w życie ustawa z dnia 20 grudnia 2019 r. o zmianie ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U.2020.190 ze zm.). Na podstawie powyższej ustawy w art. 145 ustawy Prawo o prokuraturze dodano § 1 lit. a., który stanowi, że w sprawach, o których mowa w art. 135, orzeka w pierwszej instancji Sąd Najwyższy w składzie jednego sędziego Izby Dyscyplinarnej, a w drugiej instancji Sąd Najwyższy w składzie trzech sędziów Izby Dyscyplinarnej. W wyniku zmian, od dnia 14 lutego 2020 r. do rozpoznawania spraw o zezwolenie na pociągnięcie prokuratora do odpowiedzialności karnej w pierwszej instancji nie jest już właściwy Sąd Dyscyplinarny przy Prokuratorze Generalnym, lecz Sąd Najwyższy - Izba Dyscyplinarna, w składzie jednego sędziego (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 maja 2020 r., sygn. II DZP 1/20).

Immunitet prokuratorski ma za zadanie wyłącznie zapobieganie wysuwaniu przeciwko prokuratorowi bezpodstawnych zarzutów popełnienia przestępstwa, tj. instrumentalnemu oddziaływaniu na niego w związku ze służbą, którą pełni (poprzez narażenie na społeczną i środowiskową infamię). Nie jest natomiast celem immunitetu, bezpodstawne uprzywilejowanie osoby zajmującej stanowisko prokuratora, w zakresie odpowiedzialności karnej, w stosunku do innych obywateli,

jeśli tylko obiektywnie zachodzi podejrzenie popełnienia przez nią przestępstwa (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 12 kwietnia 2019 r. sygn. I DO 1/19).

Elementem badania sądu dyscyplinarnego rozpoznającego wniosek o wyrażenie zgody na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej jest ustalenie, czy zgromadzone w dotychczasowym postępowaniu dowody dostatecznie uzasadniają podejrzenie popełnienia przestępstwa przez prokuratora (T. Janeczek, A. Roch, Odpowiedzialność karna, odpowiedzialność za wykroczenia oraz zawieszenie w czynnościach prokuratora w świetle Prawa o prokuraturze, Prok. i Pr. 2017/4, s. 126). Owe stanowią warunek konieczny, a zarazem wystarczający do podjęcia przez sąd dyscyplinarny uchwały o zezwoleniu na pociągnięcie danej osoby do odpowiedzialności karnej. Dostatecznie uzasadnione podejrzenie w odniesieniu do konkretnej osoby oznacza wyższy stopień podejrzenia tak co do faktu popełnienia przestępstwa, jak i co do osoby sprawcy. Nie chodzi zatem o ustalenie, że określona osoba popełniła przestępstwo, lecz o to, że zebrane dowody wskazują na wysokie prawdopodobieństwo zaistnienia tego faktu (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 23 lutego 2006 r., sygn. SNO 3/06). Sąd dyscyplinarny nie musi mieć pewności, że zarzucane (przypisywane) prokuratorowi przestępstwo faktycznie zostało popełnione (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 3 października 2014 r., sygn. SNO 48/14).

W zakresie czynu objętego pkt 1 wniosku, tj. wskazania, iż D. S. w okresie od 20 listopada 2015 r. do 15 maja 2016 r. w D. znieważała pokrzywdzonego K. S., w tym poprzez środki komunikacji bezpośredniej, tj. telefon i w jego obecności, używając słów powszechnie uznawanych za wulgarne i obelżywe (art. 216 k.k.), należy przyjąć, że to na wnioskodawcy ciąży obowiązek wykazania podstaw dowodowych wniosku. Z treści przepisu art. 135 § 6 ustawy Prawo o prokuraturze wynika, że sąd dyscyplinarny orzeka na podstawie wniosku i dowodów, co wymaga podkreślenia, załączonych przez wnioskodawcę. Tylko w szczególnie uzasadnionych przypadkach Sąd może przeprowadzić inne dowody (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2018 r., sygn. I DO 5/18). Wnioskodawca, zawniósł o przeprowadzenie dowodów z dokumentów znajdujących się w aktach postępowań o sygn. PR Ds. (...); sygn. II K (...); sygn. II C (...). Pomimo, iż jest on stroną przedmiotowych postępowań nie zadał sobie trudu wskazania

konkretnych dowodów, na podstawie, których Sąd miałby dokonać oceny zajścia uzasadnionego podejrzenia popełnienia przestępstwa przez prokuratora objętego wnioskiem. Niemniej jednak, mając na uwadze dobro postępowania oraz uchylenie się w przyszłości od ewentualnych zarzutów w zakresie uchybień Sądu polegających na tym, że sąd dyscyplinarny w ocenie potencjalnych skarżących, całkowicie dowolnie ustalił stan faktyczny – Sąd poddał ocenie dowody wskazane przez wnioskodawcę.

Typy czynów zabronionych opisane normatywnie w art. 216 § 1 i 2 k.k. mają charakter umyślny i mogą zostać popełnione w obu postaciach zamiaru, tj. zarówno *cum dolo directo*, jak i *cum dolo eventualis*. Sprawca musi mieć zatem świadomość co najmniej możliwości tego, że podejmowane przez niego działanie ma charakter poniżający godność drugiej osoby. Znieważające zachowanie może zatem przybrać postać słowną (posłużenie się wulgarnym słownictwem), poprzez okazanie pogardy, która głębiej wyraża ujemny stosunek do wartości, jaką reprezentuje sobą człowiek. Dla ustalenia, czy określone zachowanie sprawcy ma charakter znieważający, decydujące znaczenie mają kryteria obiektywne. W tym zakresie należy brać pod uwagę przede wszystkim generalnie akceptowane normy obyczajowe (J. Raglewski art. 216. [w]: Kodeks karny. Część szczególna. Tom II. Część II. Komentarz do art. art. 212-277d. Wolters Kluwer Polska, 2017, Lex online).

Przestępstwo zniewagi, o którym mowa w art. 216 § 1 k.k. przejawia się w ublżaniu komuś słowem lub czynem i stanowi ciężką obrazę skierowaną przeciwko godności osobistej człowieka (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 12 października 2017 r., sygn. SNO 32/17). O statusie pokrzywdzonego często decyduje subiektywne odczucie danego podmiotu, który może autonomicznie podjąć decyzję o wniesieniu prywatnego aktu oskarżenia. Bezspornym jest, że każda osoba czująca się pokrzywdzona zniesławiającymi wypowiedziami pod swoim adresem ma prawo wystąpić z aktem oskarżenia w postępowaniu prywatnoscargowym (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia z 2 sierpnia 2002 r., IV KKN 566/98).

Mając na względzie powyższe, na podstawie:

1. treści protokołu przyjęcia ustnego zawiadomienia o przestępstwie z dnia 1 kwietnia 2016 r. (akta sprawy sygn. II K (...), tom I, k. 131 - 136), z którego wynika, iż do wnioskodawcy były nagminnie kierowane znieważające słowa;
2. treści nagrań pochodzących z płyty CD (akta sprawy sygn. II K (...), tom I, k. 139), m. in.:
 1. plik call_(...) zawarty w folderze 2016_01_17 – w trakcie nagrania ok. 0:47 – użycie wulgaryzmu skierowanego do wnioskodawcy;
 2. plik (...) zawarty w folderze 2016_01_13 – w trakcie nagrania ok. 9:12; 28:08 - użycie wulgaryzmów oraz pejoratywnych określeń w stosunku do wnioskodawcy;
 3. plik (...) zawarty w folderze 2016_03_01 w trakcie nagrania ok. 1:25 - użycie wulgaryzmu oraz pejoratywnego określenia w stosunku do wnioskodawcy;
3. treści oświadczenia do sprawy I DO 40/20 prokurator D. S. z dnia 17 września 2020 r., w którym wskazała, że „zniewagi miały miejsce w okresie od listopada 2015 do 15 maja 2016 r. i miały charakter wzajemny”;

Sąd Najwyższy stwierdził, iż zachodzi dostatecznie uzasadnione podejrzenie popełnienia przez prokurator D. S. przestępstwa stypizowanego w art. 216 § 1 k.k., wskazanego w pkt 1 wniosku. Jednocześnie Sąd wyeliminował z opisu czynu określenie „inne miejscowości”, ponieważ nie jest rolą sądu dyscyplinarnego czynienie w zastępstwie wnioskodawcy ustaleń dotyczących lokalizacji przestępnego działania. Zgodnie z art. 313 § 2 k.p.k. wymagane jest w tym zakresie dokładne określenie zarzucanego czynu, czyli również maksymalnie precyzyjne wskazanie miejsca jego popełnienia. Obowiązek ten spoczywa na oskarżycielu, wnioskodawcy i nie jest rolą Sądu zastępowanie tych podmiotów.

W zakresie czynu wskazanego w pkt 2 wniosku, tj. wskazującego na fakt, iż w dniu 1 marca 2016 r. w S. przy ulicy F., prokurator D. S. wielokrotnie uderzała K. S. po głowie i podrapała, czym naruszyła jego nietykalność cielesną oraz czym spowodowała naruszenie czynności narządu ciała lub rozstrój zdrowia trwający nie dłużej niż 7 dni - penalizowane na gruncie art. 217 § 1 k.k. zachowanie polega na

naruszeniu nietykalności cielesnej człowieka. Przedmiotem ochrony jest nietykalność cielesna człowieka, która jednocześnie mieści się w szerokim katalogu dóbr osobistych i jest rozumiana jako wolność od fizycznych oddziaływań na ciało ludzkie oraz wolność od niepożądanych doznań (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 maja 2019 r., sygn. III KK 110/18).

Ustalenia poczynione przez Sąd, na podstawie:

1. treści protokołu przyjęcia ustnego zawiadomienia o przestępstwie z dnia 1 kwietnia 2016 r. (akta sprawy sygn. II K (...), tom I, k. 131 - 136) z którego wynika zaistnienie zdarzenia polegającego na podrapaniu a następnie pobiciu pięściami po głowie;
2. dokumentu karty informacyjnej Miejskiej Stacji Pogotowia Ratunkowego w G. z dnia 2 marca 2016 r. (akta sprawy sygn. II K (...), tom I, k. 137) o treści „stan po pobiciu – zadrapanie czoła”;
3. dokumentu obdukcji lekarskiej z dnia 4 marca 2016 r. wydanej na prośbę pacjenta – K. S. (akta sprawy sygn. II K (...), tom I, k. 138) z którego treści wynika „zejściowe zasinienie okolicy skroniowej prawej z nieznacznym obrzękiem zadrapania okolicy guza czołowego długości ok. 4 cm okolicy skroniowej prawej długości ok. 1 cm”;
4. dowodu z przesłuchania świadka G. G. zawartego w protokole rozprawy z dnia 13 czerwca 2017 r. (akta sprawy sygn. II K (...), tom II, k. 379 – 383) – „(...) córka machnęła ręką, podrapała męża, tego zachowania córki nie widziałam(...)”;
5. pisemnego oświadczenia z dnia 27 grudnia 2018 r. do sprawy PK I SD (...) złożonego przez D. S. (akta sprawy sygn. PK I SD (...), k. 46-47) – „faktem jest, że niechcący zadrapałam go paznokciem na wysokości oprawki od okularów, w czasie kiedy chciałam mu je zrzucić”;

w oparciu o zasadę swobodnej oceny materiału dowodowego, powyższe doprowadziło Sąd do konkluzji, iż zachodzi dostatecznie uzasadnione podejrzenie popełnienia przez prokuratora D. S. przestępstwa stypizowanego w art. 217 § 1 k.k. w zw. z art. 157 § 2 k.k.

Sąd podziela zdanie Sądu Najwyższego wyrażone w uchwale z dnia 8 września 2020 r., sygn. II DO 45/00, w której stwierdził, iż nie nastąpiło przedawnienie karalności czynu wskazanego w pkt 2 wniosku. „Wszczęcie postępowania”, o którym mowa w art. 102 k.p.k. w przypadku przestępstw prywatnoscargowych, w myśl utrwalonych poglądów judykatury i doktryny, to nie tylko wniesienie prywatnoscargowego aktu oskarżenia, ale również złożenie przez pokrzywdzonego do Policji lub prokuratora skargi wyrażającej wolę ścigania i ukarania określonej osoby (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 15 kwietnia 1971 r., VI KZP 79/70, OSNKW 1971, nr 6, poz. 84; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 października 1996 r., IV KKN 94/96; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 października 2016 r., III KK 212/16, Lex nr 2142561 i przywołane w nich judykaty i literatura; A.Marek, Kodeks karny, wyd. IV, Warszawa 2007, s. 237, art. 102, teza 3; E.Plebanek „Kilka uwag o przedawnieniu ...” Czasopismo prawa karnego i nauk penalnych, Rok XIV: 2010, z. 3).

Zawiadomienie o popełnieniu przestępstw K. S. złożył w dniu 1 kwietnia 2016 r. Do wszczęcia postępowania doszło więc przed upływem roku od czasu, gdy pokrzywdzony dowiedział się o osobie sprawcy przestępstwa, a zatem karalność przestępstwa wskazanego w pkt 2 wniosku K. S. ustanie zgodnie z art. 102 k.k. dopiero z upływem 5 lat od zakończenia tego okresu.

Przypomnieć należy, że funkcją Sądu Najwyższego w postępowaniu delibacyjnym nie jest rozstrzyganie wątpliwości wywołanych możliwością odmiennej oceny dowodów, rzutującej na wynik rekonstrukcji przebiegu zdarzenia, lecz tylko zbadanie, czy twierdzenia o istnieniu materiału uzasadniającego przedstawienie zarzutu znajdują potwierdzenie. Badanie takie musi jednak objąć wszystkie okoliczności i polegać na wnikliwej ocenie, czy przedstawione przez uprawniony organ materiały podbudowują podejrzenie w pełni uzasadnione, nie nasuwające żadnych istotnych wątpliwości lub zastrzeżeń, zarówno co popełnienia samego czynu, jak i występowania innych znamion objętych przez ustawę ramami zasad odpowiedzialności karnej (tak Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 26 kwietnia 2010 r., sygn. SNO 17/10, Lex 1288803). Tak też sąd uczynił w niniejszej sprawie.

W postępowaniu o zezwolenie na pociągnięcie prokuratora do odpowiedzialności karnej sąd dyscyplinarny winien podjąć czynności w sposób dwuetapowy. W pierwszej kolejności należy ocenić dowody i dokonać analizy prawnej, celem weryfikacji czy istnienie dostatecznie uzasadnione podejrzenie popełnienia przestępstwa (zob. uchwała z dnia 17 kwietnia 2012 r., SNO 3/12, Lex 1228696). Po takiej pozytywnej weryfikacji kolejnym obowiązkiem sądu dyscyplinarnego jest zweryfikowanie czy stopień szkodliwości owego czynu zabronionego jest wyższy niż znikomy (zob. uchwały Sądu Najwyższego z dnia 1 grudnia 2015 r., SNO 75/15, Lex 193829, z dnia 14 maja 2008 r., SNO 25/08, Lex 1288830). Warunkiem zatem podjęcia uchwały zezwalającej na pociągnięcie prokuratora do odpowiedzialności karnej jest wykazanie istnienia przesłanek podmiotowych i przedmiotowych określonego czynu zabronionego oraz cech tego czynu określonych w art. 1 § 2 k.k., zgodnie z którym nie stanowi przestępstwa czyn zabroniony, którego społeczna szkodliwość jest znikoma. Elementy zaś określające jej stopień zawarto w treści regulacji art. 115 § 2 k.k. stanowiącego, że przy ocenie stopnia społecznej szkodliwości czynu sąd bierze pod uwagę rodzaj i charakter naruszonego dobra, rozmiary wyrządzonej lub grożącej szkody, sposób i okoliczności popełnienia czynu, wagę naruszonych przez sprawcę obowiązków, jak również postać zamiaru, motywację sprawcy, rodzaj naruszonych reguł ostrożności i stopień ich naruszenia. Przestępstwa, których ściganie ustawa przekazała oskarżycielowi prywatnemu, są często czynami o znikomej szkodliwości społecznej, niemniej jednak byłoby sprzeczne z poczuciem sprawiedliwości uniemożliwienie drogi sądowej na podstawie uznania, że zachodzi znikoma społeczna szkodliwość takiego czynu (zob. uchwała z dnia 6 czerwca 1957 r., OSNCK 1958/1/2, Lex 118971).

Nie ulega wątpliwości, iż między D. S. a K. S. istnieje bardzo silny konflikt na tle majątkowym i rodzinnym, tj. dotyczącym opieki nad dziećmi. W ocenie Sądu zebrany w sprawie materiał dowodowy, wskazuje na prawdopodobieństwo, iż zarzucane D. S. przestępstwa w zakresie objętym niniejszym wnioskiem mogło wywołać wyzywające zachowanie K. S.. W szczególności świadczą o tym nagrania rozmów pochodzące z dowodu - płyty CD (akta sprawy sygn. II K (...), tom I, k. 139). Wnioskodawca, podczas ww. rozmów celowo i uporczywie porusza tematy,

co do których ma świadomość, iż wywołają one wzburzenie oraz sprowokują prokurator D. S. do znieważenia pokrzywdzonego. Przepisy art. 216 § 3, a także art. 217 § 2 określają podstawy normatywne zastosowania przez sąd jednej z instytucji degresji karania sprawców przestępstw w postaci odstąpienia od wymierzenia kary - przesłankami jej aplikacji jest m. in. prowokacja. Powyższe jednak nie jest przedmiotem niniejszej uchwały, lecz z pewnością podlegać będzie badaniu organów prowadzących postępowanie karne. Z całą stanowczością należy podkreślić, że zarówno prokuratorzy jak i sędziowie, z racji pełnionej służby, powinni być odporni na wyzywające zachowanie innych osób, czy to domowników czy przypadkowych osób (np. w sklepie, stacji benzynowej). Korpus wymiaru sprawiedliwości winien się wyróżniać na tle społeczeństwa, dawać przykład właściwych postaw, unikać sytuacji podważających zaufanie do funkcjonariuszy publicznych. Nie mogło przy tym umknąć uwadze Sądu, że wnioskodawca również jest funkcjonariuszem publicznym, i swoim zachowaniem, ujawnionym w aktach sprawy, zdaniem Sądu, chluby swojej formacji nie przynosi.

Sąd na podstawie art. 170 § 1 pkt 2 k.p.k. oddalił zgłoszone w oświadczeniu do sprawy I DO 40/20 z dnia 17 września 2020 r. wnioski dowodowe z uwagi na fakt, iż okoliczności, o których udowodnienie wnosi wymieniona nie mają znaczenia dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy.

Należy wyraźnie podkreślić, iż zezwolenie na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej nie oznacza uznania prokuratora za winnego popełnienia przestępstwa, wszak sprowadza się jedynie do dania możliwości wszczęcia postępowania przeciwko niemu.

Reasumując, zgromadzone i przedstawione Sądowi Najwyższemu przez wnioskodawcę dowody wskazują na dostateczne podejrzenie zaistnienia przestępstw będących przedmiotem prywatnego aktu oskarżenia. Nakazywało to zatem podjęcie uchwały zezwalającej na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej prokurator D. S..

W związku z powyższym sąd orzekł jak w sentencji, kosztami postępowania delibacyjnego obciążając Skarb Państwa.

